

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии
НОМЗАДИ ИЛМҲОИ

таърих аз рӯйи ихтисоси 07.00.02 – Таърихи ватанӣ
(таърихи халқи тоҷик)

МАҲМАДОВ ИБРОҲИМ МИРЗОШАРИФОВИЧ

ТАЪРИХИ ТАШАККУЛ ВА ИНКИШОФИ МУАССИСАҲОИ

ТИББӢ ДАР МИНТАҚАИ КӢЛОБ (СОЛҲОИ 1924 – 1991)

Таърихи соҳаи тандурустии миллати тоҷик ҳанӯз 2000 сол пеш дар замони «Авесто», ҳамчун яке аз самтҳои таърихи аҳолии маълум буд. Баъди паҳн шудани дини ислом низ соҳаи тиб дар мадди аввали мутафаккирони тоҷик қарор дошт. Ин нуқтаҳои муҳими таърихи тиб далел аз он медиҳанд, ки соҳаи тиб дар таърихи миллат самти муҳими тадқиқот маҳсуб мешавад. Дар рисолаи Маҳмадов Иброҳим давраи таърихи тибби замони Шуравӣ дар мисоли минтақаи Кӯлоб баррасӣ шудааст. Дар муқаддима мубрамияти мавзӯи диссертатсия асоснок гардида, сатҳ ва дараҷаи таҳқиқи он дар адабиёти илмии ватанӣ ва хориҷӣ, объект, предмет, мавзӯ, ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот, асосҳои методологӣ, назариявӣ, навгонии илмӣ ва муқаррароти илмӣ ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назарӣ ва амалии таҳқиқот муайян шуда, ҳамзамон, тасвиби натиҷаҳои таҳқиқот ва сохтори диссертатсия пешбинӣ гардидааст. Диссертант рисоларо ба ду боб тақсим намуда, дар боби аввал «Таъсисёбии муассисаҳои тиббӣ дар минтақаи Кӯлоб дар солҳои 1924-1960» ва дар боби дуввуми рисола «Синёсати давлати Шуравӣ дар таъмини соҳаи тиб бо мутахассисони маҳаллӣ ва инкишофи минбаъдаи соҳаи тиб дар солҳои 1970-1991»-ро мавриди таҳқиқ қарор медиҳад.

Дар аввали рисола диссертант қайд мекунад, ки пас аз барпо шудани ҳокимияти Шуравӣ дар Бухорои Шарқӣ, бо мақсади ба роҳ мондани синёсати ягонаи давлатӣ дар соҳаи тиб, соли 1924 Комиссариати халқӣ оид ба ҳифзи саломатӣ таъсис ёфт. Таъсиси идораи махсуси тиббӣ барои мардуми

маҳаллӣ як сохтори нав буд, зеро то ин дам онҳо чунин вазифаро танҳо кори табибони хусусӣ медонистанд, ки дар маҳалҳо мардумро бо ҳар гуна алафу тӯҳҳо шифо мекарданд ва таъсисёбии идораҳои давлатии соҳаи тиб сабаб гардид, ки фаъолияти давлати Шуравӣ дар самти мубориза бо бемориҳои сироятӣ суръати тоза гирад. Дар толи солҳои 30-уми асри XX, бо қарори Вазорати тандурустии Тоҷикистон дар тамоми ноҳияҳо нуқтаҳои тандурустии ноҳивӣ таъсис дода шуданд. Барои таъмин намудани соҳаи тибби Тоҷикистон ба мутахассисони маҳаллӣ, соли 1939 бо қарори Шӯрои Комиссарони Халқии Иттиҳоди Шуравӣ дар шаҳри Сталинобод Донишгоҳи тиббӣ кушода шуд, ки ин барои пешрафти соҳаи тиб ва омода кардани мутахассисони соҳа аҳамияти калон дошт. Диссертант давраи солҳои 30-уми асри XX-ро ҳамчун давраи барпо намудани сохтори идоракунии соҳаи тиб дар минтақаи Кӯлоб нишон дода, онро бевосита бо сохтмони ниҳодҳои Шуравӣ алоқаманд мекунад. Тартиби хронологиро неена намуда, диссертант дар идома рушди соҳаи тибби минтақаи Кӯлобро дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ таҳлил менамояд. Яке аз проблемаҳои, ки дар ин давра рӯи кор омад, ин норасоии мутахассисон буд, зеро қисми зиёди табибони беморхонаҳо барои табobati беморону маҷруҳони Артиши Сурх ба госпиталҳои ҳарбӣ фиристодашуданд. Аксарияти толибилмони курсҳои болоии Донишқадаи тиббии Тоҷикистон барои расонидани ёрии тиббӣ ба Ҷанги Бузурги Ватанӣ фиристода мешуданд. Чуноне ки диссертант қайд мекунад, яке аз муваффақиятҳои тибби тоҷик дар солҳои 50-60-уми асри XX ин афзоиши миқдори табибон аз ҳисоби мардуми маҳаллӣ буд, зеро ки бо оғози фаъолияти табибони маҳаллӣ дар муқоиса бо давраи солҳои 30-40-уми асри XX, сатҳи хизматрасонии тиббӣ боз ҳам беҳтар гардид. Солҳои 1970-1975 инчунин мутахассисони бемориҳои сирояткунанда аз ҳисоби кадрҳои маҳаллӣ ба кор шуруъ карданд. Диссертант қайд мекунад, ки дар солҳои 80-ум тибби Тоҷикистон ба давраи авҷи инкишофи худ расид. Дар ин давра, таъмини беморхонаҳо бо кадрҳои баландихтисос, технологияи нав ва ихтисосҳои нави замонавӣ ба роҳ монда шуданд. Дар дохили шӯъбаҳои анъанавӣ шӯъбаҳои нав, ба монанди

кардиология, онкология, травматология, реаниматология ва анестезиология таъсис шуданд, ки ин кори табибонро осон гардонида, сифати хизматрасониرو беҳтар намуд.

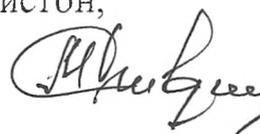
Дар маҷмуъ хусусияти методологии ин рисола имкониятҳои нав барои тадқиқотҳои хронологии таърихи Тоҷикистон фароҳам мекунанд, зеро донраи донишхоро доир ба ин давра васеъ ва далелу рақамҳои навро рӯйи кор меорад. Диссертант таърихи тибби замони Шӯравиро таҳлил намуда, таҷрибаи онро ҳамчун роҳнамо барои табибони имрӯз ва фардои Тоҷикистон ва пешрафти кор баррасӣ менамояд.

Таҳлили умумии кори илмӣ нишон медиҳад, ки диссертант мақсад ва вазифаҳои гузошташударо иҷро намудааст ва рисола барои пешниҳод ба диффоз сазовор мебошад.

Мудирӣ кафедраи фанҳои ҷомеашиносии

Донишқадаи тиббӣ- иҷтимоии Тоҷикистон,

номзади илмҳои таърих

 Муродов С.С.

Имзои Муродов С.С.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори шӯбаи кадрҳои Донишқадаи

тиббӣ- иҷтимоии Тоҷикистон

Муминзода С. Р.

25.11.22